

2014. augusztus 8. (László)

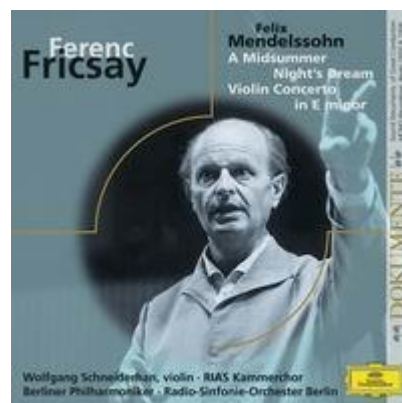
Fricsay Mendelssohnja

Fricsay Ferenc az elmúlt évtizedben kezdett visszakerülni a Deutsche Grammophon katalógus-ába, s így a köztudatba is. Eddig nagyobbára kései, sztereó felvételeivel ismerkedhettünk. A Fricsay-diszkográfia egyelőre messze nem teljes, a tíz évvel ezelőtti 10+1 CD-s doboz anya-gának jelentős része nem kapható, nemrég jelent meg viszont egy életmű-doboz, mely szintén csak keresztmetszetet ad Fricsay munkásságából, de itthon sose lehetett kapni pl. a karmester Mozart-szimfóniáit, a Beethovenek közül meg folyton csak az Eroica kapható. A kiadó olcsó sorozatának archív alosztályában most egy korai Mendelssohn-lemez jelent meg, amelynek zenei anyaga, előadói minősége és ára is arra enged következtetni, hogy bolond, aki kihagyja.

A Szentivánéji álom kísérőzene részletei ugyan a lemezzörgzés kezdete óta slágernek számítanak – gondoljunk pl. arra, csupán Toscaninivel hány Scherzo vagy Intermezzo jelent meg –, a teljes (vagy közel teljes) kísérőzenéből annál kevesebb a korai felvétel (általában Mendelssohn nem volt valami népszerű, leszámítva a Hegedűversenyt, melyet boldog-boldogtalan előadott). Így Fricsay 1950-es felvétele tekinthető szinte úttörőnek is (Toscanini két felvétele mögött). De ha nem lenne az, akkor is érdemes lenne odafigyelni rá, ugyanis azt érezhetjük, amit a legnagyobbaknál: hogy ezt így kell csinálni. Ezúttal nem zavaró a német szöveg, nem zavaró Rita Streich (Maria Stader mellett Fricsay kedvence – érdekes, mennyire szerette ezeket a ma már „csipogónak” nevezhető hangokat) és Diana Eustrati. A nyitány jókedve végig megmarad, a kórustétel könnyed, a nászinduló robusztus, maestoso (kiderül, milyen jó zene ez), az egész előadás szellemes, színes, életigenlő, egyszerre könnyed és erőteljes.

A Hegedűverseny olyan, mint Brahms Haydn-variációi: egyikből sem ismerek rossz előadást. Igaz, kiugróan jót is csak keveset (Heifetz–Munch és –Toscanini, Menuhin–Furtwängler). Nem dől ugyan össze tőle a világ, de a darab úgy jó, ahogy van – és ebben megerősít Schneiderhan és Fricsay 1956-os felvétele. Schneiderhant ma is elsősorban kamarazenészként tartom nagyra (gondoljunk a Kempff-fel közös Beethoven-szonátákra, illetve az Edwin Fischer–Schneiderhan–Mainardi trióra), szólistaként inkább derék közepes. Ettől még szép a Furtwänglerrel felvett Beethoven-hegedűversenye (ha nem is annyira, mint a Menuhinok, bár erről Furtwängler is tehet), és íme, a Mendelssohn is. Fricsay viszont kiváló kísérő (ld. Bartók zongoraversenyeit Andával, hegedűversenyét Varga Tiborral vagy az egészen kiugróan jó Csajkovszkijt Menuhinnal). Neki nem kell nagy szólista, az erős közepessel is képes remeket alkotni.

Van tehát 70 perc zenénk, a két mű még hangnemben is illik egymáshoz, akár egy fenékkal végighallgathatjuk tehát, bele se fáradunk. És akkor talán megértjük, e sorok írója miért jön lázba, ha meglát egy új Fricsay-lemezt.

(Mesterházi Gábor)